

MINIMÁLNÍ PREVENTIVNÍ PROGRAM

ZŠ A MŠ KOLODĚJE

MINIMÁLNÍ PREVENTIVNÍ PROGRAM ZŠ a MŠ KOLODĚJE – 2025/2026

Cíl

Tento dokument je zaměřen zejména na výchovu žáků ke zdravému životnímu stylu, na jejich osobnostní a sociální rozvoj a rozvoj jejich sociálně komunikativních dovedností. MPP je založen na podpoře vlastní aktivity žáků, pestrosti forem preventivní práce s žáky, zapojení celého pedagogického sboru školy a spolupráci se zákonnými zástupci žáků.

MPP je zpracováván na školní rok 2025/2026 a byl projednán úvodní pedagogickou radou

Obsah

Úvod.....	3
Vytýčení sociálně patologických jevů	3
Záměr minimálního preventivního programu	3
Charakteristika školy	3
Analýza současného stavu ve škole	3
Garant programu a koordinace preventivních aktivit ve škole	4
Spolupráce s rodiči.....	4
Vzdělávání pedagogů	4
Metody práce.....	4
Jednorázové a další aktivity	5
Volnočasové aktivity	5
Řešení přestupků	5
Spolupráce s odborníky a dalšími organizacemi.....	5
Harmonogram programu na školní rok 2025/2026.....	9
Závěr	10

Úvod

Drogy a jiné sociálně patologické jevy se dotýkají i děti, které navštěvují základní školu. Je tedy důležité zahájit primární prevenci právě v době školní docházky a poskytnout žákům potřebné informace formou, která je přiměřená jejich věku.

V tomto věku patří žáci k nejohroženější skupině, a proto i naše škola připravuje a realizuje komplexní program primární protidrogové prevence a prevence sociálně patologických jevů, za pomoci různých subjektů.

Vytýčení sociálně patologických jevů

Prevence sociálně patologických jevů u dětí a mládeže v působnosti naší školy představuje aktivity v následujících oblastech prevence:

- drogové závislosti, alkoholismus, kouření
- šikanování, vandalismus a další formy násilného chování
- virtuální drogy (počítače, televize, video)
- záškoláctví
- xenofobie, rasismus, intolerance, antisemitismus

Záměr minimálního preventivního programu

Cílem primární prevence je zvýšení odolnosti dětí a mládeže vůči sociálně patologickým jevům. Cílem našeho programu je, aby se preventivní výchovně vzdělávací působení stalo neoddělitelnou součástí výuky a života školy.

Je nutné analyzovat jedince, konkrétní sociální situaci dítěte. Naše škola se věnuje dětem s vadami učení a chování a pomáhá jim k jejich kompenzaci, protože tuto skupinu chápeme jako velmi ohroženou. Nabízíme volnočasové aktivity a programy, kde se mohou uplatnit všechny děti.

Důraz je položen na informovanosti žáků v hodinách prvouky, vlastivědy, přírodovědy a dalších předmětech.

Charakteristika školy

Jsme základní škola s právní subjektivitou. Pracujeme podle vlastního vzdělávacího programu Základní školy Koloděje, schváleného pedagogickou radou. V současné době navštěvuje základní školu okolo 155 žáků a 68 dětí předškolního věku.

Analýza současného stavu ve škole

K posouzení problematiky slouží především výborná osobní znalost dětí i jejich rodičů, znalost sociálního zázemí většiny rodin, dále využíváme metod řízeného rozhovoru, které ukazují na informovanost žáků o sociálně patologických jevech, možný výskyt návykových látek na škole i mimo ni, vlastní názor na návykové látky a znalost možností pomoci. O šikaně jsou žáci schopni mluvit a s pomocí učitelů se i bránit. Co se týká alkoholu a kouření, žáci vědí o

možných následcích, ale dokud bude současný stav okolím tolerován, ani prevence nebude všemocná.

Nejednotný názor mají starší žáci na marihuanu jako drogu. Nepočítají ji za něco návykového a nebezpečného. Je nutné se žáky mluvit otevřeně, bez zastrašování.

Garant programu a koordinace preventivních aktivit ve škole

Garantem programu jsou externí agentury. Za koordinaci preventivních aktivit na škole odpovídá přímo ředitel školy, protože při malém počtu pedagogů je jmenování protidrogového koordinátora zbytečné. Ředitel školy také připravuje Minimální preventivní program, projednává ho na pedagogických radách a garantuje jeho realizaci na škole. O programu jsou informováni všichni učitelé, rodiče (při třídních schůzkách), žáci a prostřednictvím školního webu i široká veřejnost. V minulých letech jsme nejvíce spolupracovali s agenturou FILIA, v posledních letech i letos využíváme jiné externí školitele – např. JULES A JIM, o.s a Divadelta., se kterými jsme opakovaně spolupracovali. Aktivně spolupracujeme i s MP a PČR a využíváme jejich kurzů – např. dopravní výchova.

Spolupráce s rodiči

Rodiče jsou prostřednictvím třídních učitelů informováni o realizaci Minimálního preventivního programu na škole. Problémy spojené s drogami a dalšími sociálně patologickými jevy jsme zatím řešit nemuseli, ale bylo by zapotřebí, pak je třeba řešit ve vzájemné spolupráci. Rodiče jsou informováni o situaci na škole i o možnostech případné pomoci průběžně na webových stránkách školy, a facebooku školy, třídních schůzkách a prostřednictvím některých článků v Kolodějských novinách.

Vzdělávání pedagogů

Pedagogové se v rámci svých možností zúčastní aktivit zaměřených na protidrogovou prevenci a prevenci sociálně patologických jevů. Škola jim poskytne nabídku programů seminářů a školení zabývajících se touto tematikou

Metody práce

V rámci výuky jsou a budou i nadále kromě tradičních metod práce využívány další metody, které se osvědčily. Výchova bude probíhat mezipředmětově.

Některé používané metody práce:

- výklad (informace)
- samostatná práce (slohové práce na určená témata, referáty, informace za tisku...) - besedy, diskuse
- sociální hry, hraní rolí, obhajoba určitého názoru, trénování způsobu odmítání
- párová, skupinová práce ve třídě

Na prvním i druhém stupni je v hodinách prvouky, přírodovědy, výchově ke zdraví a osobnostní výchově hlavně kladen důraz na nebezpečí kouření a používání alkoholických nápojů. Děti jsou informovány o možném zneužívání léků a orientačně o jiných drogách. Cílem je vybudování preventivních ochranných kompetencí, k čemuž jsou hlavně využívány sociální

hry, ve kterých se děti učí obhajovat svůj názor, řešit konflikty ve třídě, trénovat způsob odmítání, využívají i formy samostatných projektů za použití dostupné literatury.

Jednorázové a další aktivity

Aktivity, které se opakují: např., sportovní den ředitele školy, olympiády, škola na kolech ve spolupráci s MP, vánoční jarmark atd. Probíhají a budou probíhat besedy s odborníky podle možností školy a momentální nabídky akcí.

Žáci musí vědět, kam se mohou obrátit se svými dotazy nebo kde získají potřebné informace. Vědí, že si mohou pohovořit o svých problémech s jakýmkoli pedagogem školy.

Volnočasové aktivity

Škola spolupracuje s externími organizacemi Agentura Kroužky, Hnutí Sosák a individuálními lektory. Díky tomu pracuje na škole velké množství kroužků, které nabízejí širokou zájmovou škálu a jsou jedním z opatření k minimalizaci sociálně – patologických jevů.

Řešení přestupků

Dojde-li k porušení ustanovení školního řádu, týkající ho se držení, distribuce a užívání návykových látek v prostorách školy, bude toto klasifikováno jako hrubý přestupek a budou z toho vyvozeny patřičné sankce.

Budou sledovány i další sociálně patologické jevy - šikana, vandalismus, brutalita, rasismus atd. Při jejich zjištění budou navržena cílená opatření. V případě, kdy selže prevence ve škole, bude přistoupeno k následujícím opatřením:

1. individuální pohovor se žákem
2. podle zjištěných informací spolupráce s rodinou
3. doporučení kontaktu s odborníky
4. v případě nezájmu rodičů uvědomění sociálního odboru, oddělení péče o dítě
5. v případě dealerství oznámení Policii ČR

Spolupráce s odborníky a dalšími organizacemi

Oblast školství

- krajská protidrogová koordinátorka
- pedagogicko - psychologická poradna
- vzdělávání pedagogů, kteří realizují preventivní aktivity ve škole, odborná práce s dětmi ohroženými sociálně patologickým vývojem

Oblast zdravotnictví

- dětský lékař
- spolupráce při realizaci protidrogové prevence

Oblast sociálních věcí

- sociální odbor, kurátoři

Policie ČR, Městská policie

- Služba kriminální policie - oddělení nezletilých
- využít lektorských služeb policistů v oblasti sociálně patologických jevů

Obecné cíle, kterých chceme dosáhnout ve všech tématech primární prevence:

- zajistit odborné a průběžné vzdělávání pedagogického sboru (dle pokynů MŠMT)
- preventivně působit v co nejširší oblasti rizikových forem chování
- spolupracovat a zapojovat se do projektů – akcí realizovaných jinými odbornými subjekty
- realizovat nabídku mimoškolních volnočasových aktivit v návaznosti na programy a výuku školy – zajímat se o svět mladých lidí
- udržovat dobré vztahy mezi rodinou a školou
- v případě zájmu nabídnout rodičům didaktické materiály a poradenskou činnost
- zapojovat rodiče do aktivit školy

Konkrétní cíle, kterých chceme dosáhnout:

1. Prevence drogových závislostí, alkoholismu a kouření

Cíle:

- předcházet užívání návykových látek včetně alkoholu a tabáku
- předcházet závislosti na návykových látkách a zdravotním problémům způsobených v důsledku konzumace drog
- oddálit první kontakt s návykovými látkami,
- podporovat žáky v jejich nápadech, potřebách a tvořivosti
- aktivizovat žáky k pravidelným sportovním a zájmovým činnostem

Ukazatele úspěchu:

- mezi žáky nekolují „zažité“ mýty o drogách
- žáci mají reálný obraz „světa drog“ – znají negativa i pozitiva OPL
- počet experimentů s drogou je nižší oproti standardu – normálu
- ve škole je zdravé motivující prostředí, utvářené za pomoci žáků, vycházející z jejich nápadů a potřeb
- žáci vyhledávají pravidelné zájmy a činnosti mimo školu (kroužky, sport...)
- škola za spoluúčasti žáků pořádá zábavné akce, výlety, exkurze, mimoškolní aktivity
- žáci se aktivně zapojují do protidrogové prevence
- žáci mají zájem o návštěvy odborníků, mají potřebu diskutovat o problematice s učiteli
- žáci jsou dobře informováni a vědí na koho se v případě potíží obrátit

2. Prevence šikany - posilování a rozvoj mezilidských vztahů Prevence projevů xenofobie, rasismu, antisemitismu

Cíle:

- předcházet šikaně – jejím projevům, stádiím a formám
- předcházet projevům xenofobie, rasismu a antisemitismu
- upevňovat obecně uznávané hodnoty a postoje společenského života
- vyvracet předsudky a pěstovat úctu k životu
- posilovat a rozvíjet zdravé vrstevnické vztahy
- podporovat v žácích jejich přirozenou zvědavost a potřebu poznávat nové
- zajistit bezpečnost žáků o přestávkách a skrytých místech školy (např. dozorem)
- účinně a profesionálně postupovat při rozpoznání šikany v souladu s pokyny MŠMT
- šířit objektivní, pravdivé informace o extremistických organizacích, nebezpečných ideologiích, sektách, náboženstvích, apod.

Ukazatele úspěchu:

- mezi žáky nebudí šikana
- žáci mají zdravé sebevědomí a pozitivní přístup k okolí a ostatním
- žáci samostatně myslí a rozhodují se, otevřeně říkají svůj názor, jsou tolerantní
- žáci mají zájem a potřebu pospolitosti třídy (společné akce, výlety,..)
- na půdě školy panuje důvěrná a bezpečná atmosféra
- žáci se zajímají o multikulturní společnost a postoje (rasismus, xenofobie...)
- žáci vědí, že existují i různá náboženství a kultury
- v případě zájmu dostanou žáci dostatek informací o rizicích extremistických organizací, ideologií, sekt...
- žáci jsou ochotni řešit své konflikty a nedorozumění dohodou a pod pedagogickým vedením najít řešení
- žáci jeví zájem o návštěvy odborníků

3. Prevence rizikového sexuálního chování a závažných virových onemocnění, Prevence sexuálního zneužívání a týrání - sexuální výchova

Cíle:

- předcházet rizikům předčasného sexuálního života – právní odpovědnost, citová nevyzrálost, antikoncepce, potraty,...
- posilovat a upevňovat obecně uznávané hodnoty – rodina, mateřství, láska..
- předcházet rizikům souvisejících s tělesnými a psychickými změnami – porozumění a péče o své tělo - ducha, informace o přirozených vývojových změnách, gynekologie, sexuologie a venerologie,...
- předcházet rizikům sexuálního zneužívání, týrání a zanedbávání – pedofilie, sexuálního zneužívání, pornografie, znásilnění,...
- předkládat témata sexuální výchovy jako přirozenou věc – pohlavní styk, odlišnosti obou pohlaví, homosexualita, úchyly,...
- podporovat zdravé sebevědomí žáků a citlivě přistupovat k jejich problémům (první vztahy - lásky, růst a změny sekundárních pohl. znaků,...)

Ukazatele úspěchu:

- žáci lépe rozumí svým citům a tělesným změnám – nestydí se za ně...

- žáci dokáží říci NE a umějí ho i přijmout – asertivní jednání
- žáci mají dostatek informací o zodpovědnému postoji k lásce, partnerství a přátelství
- žáci mají kladný postoj k obecně uznávaným hodnotám – rodina, mateřství...
- žáci se orientují v problematice sexuální výchovy, vědí na koho se obrátit s problémy apod.
- žáci mají zájem o návštěvy odborníků, mají potřebu diskutovat o problematice s učiteli

4. Prevence kriminality a delikvence (dle pokynu MŠMT), právní odpovědnost

Cíle:

- vysvětlit a popsat základní projevy kriminality a delikvence (krádeže, násilí, vandalismus,...)
- předkládat a vysvětlovat modelové situace a zasazovat chování ve vztahu k normalitě a společenské normě
- podporovat a zapojovat se do projektů realizovaných jinými subjekty (např. policií,...)
- zasadit se o to, aby žáci znali svá práva ve společnosti - dětská práva, Chartu práv dítěte, Ústavu ČR apod.
- upevňovat základní pravidla a hodnoty společenského chování
- předkládat vhodný vzor společenského chování, dbát na dodržování zákona a být morální podporou

Ukazatele úspěchu:

- žáci si jsou vědomi následků spáchání přestupku a trestného činu
- žáci znají školní řád a jsou srozuměni s důsledky případného porušení
- žáci respektují, znají základní lidská práva a hodnoty společenského chování
- žáci vědí, na koho se s důvěrou obrátit v případě potíží a to nejen na půdě školy

5. Prevence záškoláctví

Cíle:

- udržet nulovou hladinu neomluvených zameškaných hodin
- posilovat hodnotu vzdělání
- postupovat podle školního řádu a pokynů MŠMT při řešení neomluvené školní docházky (od třídního učitele, výchovného poradce, rodiče, oddělení sociálně právní ochrany dětí až po policii)
- spolupracovat s jinými subjekty na dodržování povinné školní docházky (sociální odbor, policie)

Ukazatele úspěchu:

- počet zameškaných neomluvených hodin je nízký
- žáci jeví zájem o výuku a jiné školní aktivity - cítí potřebu vzdělání
- škola má dobré vztahy s úřady a jinými subjekty
- škola má vypracovaný plán a postupy, jak řešit neomluvenou docházku

6. Zdravý životní styl, prevence vzniku poruch příjmu potravy

Cíle:

- podporovat zdravý životní styl žáků – životospráva, duševní hygiena, režim dne, stres,...

- upevňovat kladný vztah ke svému tělu
- předcházet negativním vlivům medií a reklamy (tisk, TV, PC) – ideál krásy, odtržení od reality, módní trendy atd.
- předcházet vzniku poruch příjmu potravy – anorexie, bulimie, diety, obezita,...
- upevňovat a rozvíjet kladný vztah k životnímu prostředí – ekologii
- naučit žáky poskytnout první pomoc a orientovat se v integrovaném záchranném systému

Ukazatele úspěchu:

- žáci mají zájem o zdravý životní styl – účelně využívají svůj volný čas, umějí odpočívat – relaxovat...
- žáci dbají o svůj zevnějšek a tělo (aktivně sportují, vyhledávají pohyb...)
- žáci znají negativa a pozitiva různých stylů života
- žáci přemýšlí o vlivu medií a reklamy na jejich život a mají potřebu o tom diskutovat
 - žáci mají kladný vztah k přírodě a životnímu prostředí

7. Prevence virtuálních drog – patologického hráčství a závislosti na PC

Cíle:

- seznámit žáky se základními pojmy virtuálních drog – TV, PC, Reality show, výherní automaty, sázení,...
- předcházet zdravotním, sociálním a psychickým poškozením v důsledku přílišného užívání virtuálních drog – znecitlivění, ztráta reality, snížení sebekontroly, násilí, závislost, gambling,...
- podporovat počítačové hry, filmy s kladnými stránkami obsahu (postřeh, vědomosti, koordinace pohybů, soustředění...)

Ukazatele úspěchu:

- žáci znají základní pojmy, pozitiva a negativa virtuálních drog
- žáci si jsou vědomi pravidel pro užívání virtuálních drog a znají následky jejich porušování
- žáci nevyhledávají pouze hry s tematikou násilí, zabíjení a dalších kriminálních činů

Činnosti nutné k dosažení cíle

Do minimální prevence je zapojen každý pedagogický pracovník naší školy a to v činnosti výchovné či vzdělávací.

Harmonogram programu na školní rok 2025/2026

- Volnočasové aktivity žáků
- V tomto školním roce navštěvuje zájmové kroužky většina dětí naší školy, některé děti využívají i více kroužků /celoročně/.
- Zapojení do preventivního projektu Policie ČR
- Zapojení do preventivního projektu Městské policie
- Preventivní program agentury Divadelta případně Jules and Jim

Komplexní a dlouhodobá všeobecná primární prevence probíhající ve všech třídách, zaměřena především na podporu dobrých vztahů ve třídě. Semináře probíhají na bázi aktivního učení s prvky zážitkové pedagogiky a kritického myšlení.

Závěr

Minimální preventivní program školy je součástí výchovy a vzdělání žáků po celou dobu povinné školní docházky. Účastní se ho pedagogický sbor, žáci, rodiče a odborníci. V rámci minimálního preventivního programu je nutné kombinovat poskytování informací z oblasti prevence sociálně patologických jevů s výcvikem v sociálních dovednostech. Preferovat přístupy zaměřené do oblasti zdravého životního stylu a aktivního sociálního učení. Program musí brát zřetel na věk a osobní charakteristiky jedinců. Bude mít smysl jedině tehdy, když všichni zúčastnění budou vidět smysluplnost své práce. Toto chceme dosáhnout dobrou a pravdivou informovaností, ochotou vyslechnout druhého a nalezením správné cesty v případě pomoci.

PŘÍLOHY:

- Krizový plán školy
- Program proti šikanování

Projednáno a schváleno pedagogickou radou dne 6. listopadu 2025

KRIZOVÝ PLÁN ŠKOLY

Cílem krizového plánu je eliminovat či minimalizovat škody v případě, kdy dojde k projevům rizikového chování ve školním prostředí. Jde o pomocný manuál pro všechny pracovníky školy. V krizovém plánu jsou popsány postupy, kterými se pedagogičtí pracovníci řídí v případě nastalých situací.

(Zpracováno dle Metodické doporučení k primární prevenci rizikového chování u dětí a mládeže MŠMT č.j.: 21291/2010-28) Všem osobám je v prostorách školy zakázáno užívat návykové látky – alkohol, omamné látky, psychotropní látky a ostatní látky způsobící ovlivnit psychiku člověka nebo jeho ovládací či rozpoznávací schopnosti nebo sociální chování.

1. Šikana, kyberšikana

a. Postup řešení

- i. rozhovor s obětí / oběťmi
- ii. rozhovor s agresorem / agresory
- iii. nalezení svědka / svědků
- iv. zajištění ochrany oběti / obětí
- v. jednání s rodiči dotčených žáků
- vi. ze všech jednání pořizovat zápis s podpisy zúčastněných.
- vii. pro potrestání agresora/ů využívat výchovných opatření školního řádu
- viii. při opakované šikaně nahlásit odboru sociální ochrany dítěte a policii

b. Prevence

- i. práce se třídou
- ii. při pokročilé šikaně konzultovat a řešit i s metodikem prevence Prahy 9

2. Návykové látky

a. Postup řešení přijde-li žák pod vlivem návykové látky

- i. je-li žák pod vlivem návykových látek, zavoláme záchrannou službu
- ii. informuji ředitele školy, který okamžitě kontaktuje zákonného zástupce a PČR
- iii. provedeme šetření ve třídě za účelem zjištění situace mezi spolužáky
- iv. po příchodu zákonného zástupce do školy, informujeme ho o dané situaci a navrhneme řešení (odbornou pomoc)
- v. přestupek ohodnotíme v souladu se školním řádem

b. Postup řešení v případě, že žák požije návykovou látku ve škole

- i. pokud žák do školy návykovou látku přinese, bude zajištěna a bezpečně uložena v ředitelně, s informacemi o nález /vložit do obálky, zalepit, opatřit razítkem, info o datu, času a místě nález)
- ii. nález hlásíme PČR a neprodleně zákonným zástupcům
- iii. přivoláme zákonné zástupce do školy a doporučíme řešení
- iv. přestupek ohodnotíme dle školního řádu

c. Prevence

- i. práce se třídou
- ii. konzultace a besedy
- iii. pro rodiče kontakty na odborníky, další spolupráce s rodiči

3. Záškoláctví

a. Postup řešení

- i. zákonný zástupce je povinen informovat do tří dnů třídního učitele o nepřítomnosti žáka. V případě, že se tak nestane, třídní učitel kontaktuje zákonného zástupce.
 - ii. neomluvenou absenci do součtu 10 vyučovacích hodin řeší se zákonným zástupcem žáka třídní učitel formou pohovoru. O pohovoru provede zápis.
 - iii. neomluvenou absenci nad 10 neomluvených hodin řeší mimořádná pedagogická rada školy. Informace bude zaslána i na odbor sociální ochrany dítěte.
 - iv. v případě opakovaného záškoláctví v průběhu školního roku následuje hlášení o zanedbání školní docházky na PČR.
 - v. přestupek hodnotit dle školního řádu.
 - b. Prevence
 - i. práce se třídou
 - ii. spolupráce se zákonnými zástupci dítěte
4. Rasismus
- a. Postup řešení
 - i. v případě zjištění rasového či xenofobního útoku zajistí učitel okamžitě bezpečnost případné oběti
 - ii. po zklidnění situace pozitivně působí na spolužáky, rozebere situaci v třídním kolektivu
 - iii. oznámí skutečnost řediteli školy, zákonným zástupcům agresora i oběti
 - iv. v opakovaných závažných případech lze kontaktovat i PČR
 - v. přestupek ohodnotit dle školního řádu
 - b. Prevence
 - i. systematická práce se třídou
 - ii. školení a besedy
 - iii. lze konzultovat i s metodikem prevence Prahy 9
5. Poruchy příjmu potravy
- a. Postup řešení
 - i. po zjištění problému citlivě pracovat s žákem, zklidnit situaci
 - ii. informovat zákonné zástupce a nabídnout kontakt na odborné pracoviště
 - iii. v případě zahájení léčby, se škola bude snažit vyjít vstříc žákovi uzpůsobením výukového programu.
 - b. Prevence
 - i. systematická práce se třídou
 - ii. Skutečně zdravá škola
 - iii. besedy a školení
6. Sebepoškození
- a. Postup řešení
 - i. kontaktujeme oběť a zjistíme rozsah nebezpečí. V případě vážného zranění voláme záchrannou službu a obratem informujeme zákonné zástupce žáka.
 - ii. doporučíme rodinným zástupcům odbornou pomoc lékaře či psychologa
 - b. Prevence
 - i. systematická práce se třídou
 - ii. besedy a školení
7. Vandalství a ničení školního majetku a majetku třetích osob

- a. Postup
 - i. provedeme zjištění škod na majetku
 - ii. informujeme zákonného zástupce a požadujeme úhradu či opravu způsobené škody
 - iii. přestupek ohodnotíme dle školního řádu
 - b. Prevence
 - i. systematická práce se třídou
8. Zajištění předmětů majících charakter zbraní a předmětů, které do školy nepatří
- a. Postup
 - i. žákovi předmět odebereme a uložíme v ředitelně školy
 - ii. informujeme zákonného zástupce žáka a na následné schůzce předměty předáme
 - iii. v případě zbraní neprodleně informovat PČR, poté zákonného zástupce
 - iv. v případě podezření na zanedbání rodičovské péče informujeme odbor sociální ochrany dítěte
 - v. přestupek ohodnotíme v souladu se školním řádem
 - b. Prevence
 - i. systematická práce se třídou

Projednáno a schváleno pedagogickou radou dne 6. listopadu 2025.

ŠKOLNÍ PROGRAM PROTI ŠIKANOVÁNÍ

Obsah:

1. Úvod
2. Cíle
3. Charakteristika šikany
 - 3.1 Podoby šikany
 - 3.2 Stádia šikany
 - 3.3 Přímé a nepřímé varovné signály šikany
4. Krizový plán řešení šikany
 - 4.1 Postup při řešení šikany nebo podezření na šikanu
 - 4.2 Strategie pro vyšetřování
 - 4.3 Postup vyšetřování
5. Šikana zaměřená na učitele
 - 5.1 Závažný fyzický či jiný atak ve výuce
6. Výchovná opatření
7. Trestně-právní hledisko šikany
 - 7.1 Právní odpovědnost školy
 - 7.2 Zákony
8. Závěr

1. Úvod

Školní program proti šikanování vychází z Metodického pokynu ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy k prevenci a řešení šikany ve školách a školských zařízeních (č. j. MŠMT – 21149/2016) a je součástí Preventivního programu

školy. Je vypracován v souladu s platným zněním Školního řádu. Tento dokument slouží k nastavení školního prostředí založeného na bezpečí, respektu a spolupráci. Program je zaměřen na prevenci a řešení šikany. Nově zahrnuje také část věnovanou prevenci a řešení šikanování učitele žákem, tato problematika rovněž spadá do oblasti rizikového chování žáků. Dokument je určen všem pedagogickým a nepedagogickým zaměstnancům školy, zákonným zástupcům žáků i žákům samotným.

2. Cíle

Cílem programu je vytvořit ve škole bezpečné, respektující a spolupracující prostředí, vytvářet dobré vztahy uvnitř třídních kolektivů a tím předcházet vzniku či šíření šikany.

Dalším cílem je seznámení pedagogů, žáků a rodičů s krizovým plánem při šikaně a dalšími skutečnostmi, které se této problematiky týkají.

3. Charakteristika šikany

Šikana – agresivní chování ze strany žáka/ů vůči žákovi nebo skupině žáků či učiteli, které se v čase opakuje a je založeno na vědomé, záměrné, úmyslné a obvykle skryté snaze ublížit fyzicky, emocionálně, sociálně anebo v případě šikany učitele také profesionálně. Šikana je dále charakteristická nepoměrem sil, bezmocností oběti, nepříjemností útoku pro oběť a samoučelností agrese.

3.1 Podoby šikany

a. Přímá šikana - může mít podobu: • fyzickou

(např. bití, plivání, tahání za vlasy)

- verbální (např. vulgární nadávky, zraňující komentáře k rase, národnosti, etnicitě, náboženství nebo sexualitě, výhrůžky, násilné a manipulativní příkazy)
- neverbální (např. urážlivá gesta a zvuky, používání zastrašujících nebo výhrůžných výrazů ve tváři, nebo v řeči těla, ničení/schovávání/kradení věcí nebo učebních pomůcek)

b. Nepřímá šikana

- cílem je způsobit emocionální a psychologické utrpení a poškodit sociální status oběti
- útočník způsobí bolest tak, aby to vypadalo, že žádný takový záměr nemá
- hlavní agresor k útoku často využívá prostředníka, neútočí přímo
- bývá většinou nefyzická (záměrná ignorace nebo izolování žáka nebo učitele, rozšiřování zákeřných pomluv a lží, neoprávněná nařčení ze sexuálního obtěžování nebo nespravedlivého hodnocení – u učitele, ničení pověsti a reputace, ponižování před ostatními žáky i pedagogy, nepříjemné sexuální provokace)
- v některých případech může být, ale také třetí strana manipulována do situace, kdy má zapříčinit fyzické ublížení

c. Kyberšikana

- elektronická šikana – agresor využívá informační a komunikační technologie
- hrozba, obtěžování, ponižování a další útoky, které jsou páchany prostřednictvím mobilních telefonů, internetu a dalších
- oproti šikaně má mnohem větší dosah (svědkem nebo útočníkem může být i několik desítek tisíc lidí)
- často doplňkem klasické přímé a nepřímé šikany (důležité prověřit souvislosti)
- kyberšikana není zatím kvalifikovaná jako trestný čin, ale pachatelé mohou překročit některé zákony, zvláště pokud budou zahrnovat výhrůžky

3.2 Stádia šikany (dle Koláře)

První stadium: Zrod ostrakismu

Jde o mírné, převážně psychické formy násilí, kdy se okrajový člen skupiny necítí dobře. Je neoblíben a není uznáván. Ostatní ho více či méně odmítají, nebaví se s ním, pomlouvají ho, spřádají proti němu intriky, dělají na jeho účet „drobné“ legrácky apod. Tato situace je již zárodečnou podobou šikanování a obsahuje riziko dalšího negativního vývoje.

Druhé stádium: Fyzická agrese a přitvrzování manipulace

V zátěžových situacích, kdy ve skupině stoupá napětí, začnou ostrakizovaní žáci sloužit jako hromosvod. Spolužáci si na nich odreagovávají nepříjemné pocity, například z očekávané těžké písemné práce, z konfliktu s učitelem nebo prostě jen z toho, že chození do školy je obtěžuje. Manipulace se přitvrzuje a objevuje se zprvu ponejvíce subtilní fyzická agrese. Stupňování agrese může být dáno také neřešením předchozí situace.

Třetí stádium (klíčový moment): Vytvoření jádra

Vytváří se skupina agresorů, úderné jádro. Tito šířitelé „viru“ začnou spolupracovat a systematicky, nikoliv již pouze náhodně, šikanovat nejvhodnější oběti. V počátku se stávají jejich oběťmi ti, kteří jsou už osvědčeným objektem ostrakizování. Třída ví, o koho jde. Jde o žáky, kteří jsou v hierarchii nejnižší, tedy ti „slabí“. Většinou platí mezi ostatními žáky názor - „raději on, než já“.

Čtvrté stádium: Většina přijímá normy

Normy agresorů jsou přijaty většinou a stanou se nepsaným zákonem. V této době získává neformální tlak ke konformitě novou dynamiku a málokdo se mu dokáže postavit. Platí „Buď jsi s námi, nebo proti nám.“ U členů „virem“ přemožené skupiny dochází k vytvoření jakési alternativní identity, která je zcela poplatná vůdcům. I mírní a ukáznění žáci se začnou chovat krutě – aktivně se účastní týrání spolužáka a prožívají při tom uspokojení.

Páté stádium: Totalita neboli dokonalá šikana

Násilí jako normu přijímají všichni členové třídy. Šikanování se stává skupinovým programem. Obrazně řečeno nastává éra „vykořisťování“. Žáci jsou rozděleni na dvě sorty lidí, které pro přehlednost můžeme označit jako „otrokáře“ a „otroky“. Jedni mají všechna práva, ti druhí nemají práva žádná. Ve čtvrtém a pátém stadiu hrozí reálné riziko prorůstání parastruktury šikany do oficiální školní struktury. Stává se to v případě, kdy iniciátor šikanování je sociometrickou hvězdou. Je žákem s výborným prospěchem, má kultivované chování a ochotně pomáhá pedagogovi plnit jeho úkoly.

3.3 Přímé a nepřímé varovné signály šikanování

Přímé:

- posměšné poznámky na adresu žáka, pokořující přezdívka, nadávky, ponižování, hrubé žerty na jeho účet; účet např. z důvodu etnicity, sexuální orientace, náboženského vyznání apod.;
- kritika žáka, výtky na jeho adresu, zejm. pronášené nepřátelským, nenávidným, pohrdavým tónem;
- nátlak na žáka, aby dával věcné nebo peněžní dary šikanujícímu nebo za něj platil;
- příkazy, které žák dostává od jiných spolužáků, obvykle panovačným tónem;
- skutečnost, že se žák podřizuje ponižujícím a panovačným příkazům spolužáků;
- nátlak na žáka k vykonávání nemorálních až trestných činů či k nucení spoluúčasti na nich;
- honění, strkání, šťouchání, rány, kopání, které třeba nejsou zvlášť silné, ale je nápadné, že je oběť neoplácí;
- rvačky, v nichž jeden z účastníků je zřetelně slabší a snaží se uniknout;
- žák se snaží bránit cestou zvýšené agrese, podrážděnosti, odmítnutí učitelům, ...

Nepřímé:

- žák je o přestávkách často osamocený, ostatní o něj nejeví zájem, nemá kamarády;
- při týmových sportech bývá jedinec volen do družstva mezi posledními;
- při přestávkách vyhledává blízkost učitelů;
- má-li žák promluvit před třídou, je nejistý, ustrašený;
- působí smutně, nešťastně, stísněně, mívá blízko k pláči;
- stává se uzavřeným;
- jeho školní prospěch se někdy náhle a nevysvětlitelně zhoršuje;
- jeho věci jsou poškozené nebo znečištěné, případně rozházené;
- zašpiněný nebo poškozený oděv;

- stále postrádá nějaké své věci;
- odmítá vysvětlit poškození a ztráty věcí nebo používá nepravděpodobné výmluvy;
- mění svoji pravidelnou cestu do školy a ze školy;
- začíná vyhledávat důvody pro absenci ve škole;
- odřeniny, modřiny, škrábance nebo řezné rány, které nedovede uspokojivě vysvětlit.

Zákonní zástupci žáků by si měli všimnout:

- za dítětem nepřicházejí domů spolužáci nebo jiní kamarádi;
- dítě nemá kamaráda, s nímž by trávil volný čas, s nímž by si telefonovalo apod.;
- dítě není zváno na návštěvu k jiným dětem;
- nechut' dítěte jít ráno do školy (zvláště když dříve mělo dítě školu rádo). Dítě odkládá odchod z domova, případně je na něm možno pozorovat i strach;
- ztráta chuti k jídlu;
- dítě nechodí do školy a ze školy nejkratší cestou, případně střídá různé cesty, prosí o odvoz autem;
- dítě chodí domů ze školy hladové (agresoři mu berou svačinu nebo peníze na svačinu);
- usíná s pláčem, má neklidný spánek, křičí ze snu, např. "Nechte mě!";
- dítě ztrácí zájem o učení a schopnost soustředit se na ně;
- dítě bývá doma smutné či apatické nebo se objevují výkyvy nálad;
- zmínky o možné sebevraždě;
- odmítá svěřit se s tím, co ho trápí;
- dítě žádá o peníze, přičemž udává nevěrohodné důvody (například opakovaně říká, že je ztratilo), případně doma krade peníze;
- dítě nápadně často hlásí ztrátu osobních věcí;
- dítě je neobvykle, nečekaně agresivní k sourozencům nebo jiným dětem, projevuje i zlobu vůči rodičům;
- dítě si stěžuje na neurčité bolesti břicha nebo hlavy, možná ráno zvrací, snaží se zůstat doma;

- své zdravotní obtíže může přehánět i simulovat (manipulace s teploměrem apod.);
- dítě se vyhýbá docházce do školy;
- dítě se zdržuje doma více, než mělo ve zvyku.

4. KRIZOVÝ PLÁN ŘEŠENÍ ŠIKANY

4.1 Postup při řešení šikany nebo podezření na šikanu • Konfrontovat

svá pozorování nebo ohlášení s ostatními kolegy.

- Informovat třídního učitele, ŠMP a také vedení školy, dohodnout další postup a dodržovat diskrétnost a důvěrnost informací.
- Vyšetřování povede metodička prevence, výchovný poradce s pomocí třídního učitele.

4.2 Strategie pro vyšetřování

1. Rozhovor s těmi, kteří na šikanování upozornili a s oběťmi.
2. Nalezení vhodných svědků.
3. Mezi čtyřma očima vyslechnout více nezaujatých svědků a vždy vést písemný záznam, věnovat pozornost všem detailům jako např. nesrovnalostem v časech, místech, apod.
4. Zajištění ochrany oběti a případné spojení s rodiči obětí (požádat je o spolupráci, konzultovat s nimi výskyt nepřímých znaků – dbát na taktní přístup a zejména na zachování důvěrnosti informací a vše zapisovat či nahrávat).
5. Rozhovor s agresory, případně konfrontace mezi nimi. Vyslechnout agresory zvláště mezi čtyřma očima a znemožnit domluvu výpovědí. Vytípat nejslabší článek, dovést k přiznání či vzájemnému obviňování.

4.3 Postup vyšetřování

Mimořádná schůze pedagogických pracovníků •

bezprostředně po zjištění šikany

- schází se minimálně vedení školy, školní metodik prevence, výchovný poradce a třídní učitel

- část pedagogických pracovníků zůstává ve třídách jakožto dohled nad žáky
- proběhne okamžité projednání
- Školní poradenské pracoviště posoudí na základě shromážděných informací, zda se jedná o šikanu a jaký je stupeň závažnosti a navrhne další postup vůči obětem, agresorům i třídě jako celku a jejich potrestání
- následuje výslech jednotlivých účastníků

Rozhovor s obětí

- provádí školní metodik prevence a výchovný poradce
- v soukromí (ne před třídou)
- ujistit oběť o bezpečí, ochraně informací a vyřešení situace
- nechat oběť mluvit, pak pokládat otevřené otázky a vše zapsat

Rozhovor se svědky

- komunikace s tím, kdo na šikanu upozornil
- individuální rozhovory s každým zvlášť
- ujistit svědky o bezpečí, ochraně informací
- nechat svědky otevřeně o situaci promluvit a pak se doptávat a vše písemně zaznamenávat

Rozhovor s agresorem

- u rozhovoru by měl být školní metodik prevence a výchovný poradce, v horším případě výchovná komise
- agresor by neměl předem tušit, že se něco vyšetřuje – zaskočit ho a nedopřát mu čas na přípravu výmluvy
- agresor nesmí zjistit, co nám, kdo řekl
- nechat agresora souvisle povídat (zaplete se do vlastních lží) a vyžadovat vysvětlení rozporů v jeho monologu
- sledovat verbální i neverbální projevy, tón hlasu
- pokud je agresorů více, mluvit s každým zvlášť, neumožnit domluvu na výpovědi

- najít toho nejslabšího agresora a „přitlačit ho ke zdi“ (vyhnout se konfrontaci)

Rozhovor s rodiči

- pozvat individuálně k jednání rodiče agresorů
- seznámit je se situací a navrženými opatřeními
- požádat o spolupráci – o průběhu sepsat zápis – podepíší všichni zúčastnění včetně rodičů
- pokud rodiče odmítají, zvážit oznámení Policii ČR – závisí na věku agresorů, na intenzitě a závažnosti šikany

Rozhovor se žáky a třídou

- rozebrat se žáky, co se stalo
- vysvětlit nebezpečnost a důsledky šikany
- oznámit potrestání viníků
- v případě, že je třída na straně útočníka – vysvětlit, že konflikty a problémy se nemohou řešit jakýmkoliv násilím
- vysvětlit třídě, že je takové chování nepřipustné

5. Šikana zaměřená na učitele

- Škola podporuje své pedagogy k vyhledávání pomoci, zajišťuje bezpečí pro pedagoga a řeší vzniklou situaci se žáky, rodiči a ostatními pedagogy.
- V případě bezprostředního ohrožení žákem/žáky se pedagog řídí krizovým plánem školy.
- V nejzazší situaci odejde pedagog ze třídy a požádá o spolupráci jiného kolegu či vedení školy pro zajištění dohledu ve třídě, případně izolaci agresora a zajištění bezpečí pro ostatní žáky ve třídě, pokud to vyžaduje situace.
- Je zapotřebí, aby pedagog sám, kolegové i vedení školy porozuměli tomu, že pedagog byl vystaven traumatickému zážitku a zážitek může být bolestným i pro svědky.
- Pedagog potřebuje dostatek času pro zpracování šoku a hledání sociální podpory od kolegů, přátel, rodiny, vlastní psychohygienu a případně

- vyhledat pro sebe odbornou pomoc (pokud bude mít např. problémy se spánkem, pozorností, úzkosti a nechut' k jídlu).
- Pro třídu, ve které se šikana odehrávala, zajistí škola intervenční program k řešení šikany za účelem znovunastolení bezpečí ve třídě.
- U závažných případů přizvat odborníky ze SVP, PPP a eventuálně předat Policii ČR.

5.1 Závažný fyzický či jiný atak ve výuce

- Vyučující okamžitě přivolá pomoc kolegů z vedlejších tříd.
- Kolegové zajistí izolaci agresora od učitele a spolužáků.
- Událost se nahlásí vedení školy, případně se přivolá policie, záchranná služba atd.
- Zajistí se dozor ve třídách, především ve třídě s incidentem.
- Oběť je v péči kolegy, v bezpečí mimo dosah agresorů.
- Oběti je poskytnuta pokračující pomoc a podpora všech pedagogů.
- Rozhovor s obětí ohledně události musí proběhnout a být ukončen v jeden den.

6. Výchovná opatření

- Je důležité dále pracovat s agresorem (snažit pochopit jeho náhled na vlastní chování, motivy a rodinné prostředí).
- Zprostředkovat agresorovi v případě potřeby péči PPP, SVP či jiných odborníků, např. psychologů, psychiatrů.
- Pro nápravu situace ve třídě je potřeba pracovat s celým kolektivem a vypořádat se i s traumaty těch, kteří přihlíželi (mlčící většina).
- Cílem není potrestat všechny, ale zajistit nápravu a zlepšit vztahy ve třídě.

Návrh na potrestání agresorů

- napomenutí či důtka třídního učitele, případně důtka ředitele,
- snížení známky z chování

- doporučení pro rodiče o dobrovolném umístění dítěte do SVP či k diagnostickému pobytu
- podání návrhu OSPODu k zahájení práce s rodinou, případně k zahájení řízení o nařízení předběžného opatření či ústavní výchovy s následným umístěním v diagnostickém ústavu
- vyloučení ze školy při závažné a opakované šikaně lze u žáka se splněnou povinnou školní docházkou

7. Trestně-právní hledisko šikany

7.1 Právní odpovědnost školy

- Škola má odpovědnost za žáky v souladu s ustanovením § 29 zákona č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání. Je povinna zabezpečit ochranu zdraví dětí, žáků a studentů v průběhu všech vzdělávacích a souvisejících aktivit a současně vytvářet podmínky pro zdravý vývoj a předcházení vzniku rizikového chování.
- Škola zároveň odpovídá i za škodu způsobenou žákům v době přechodného dohledu, tj. při vyučování a v přímé souvislosti s ním.
- Škola má ohlašovací povinnost při výskytu šikany v následujících případech:
 - Dojde-li k šikaně v průběhu vyučování, s ním souvisejících činností anebo poskytování školských služeb, má škola povinnost tuto skutečnost oznámit zákonnému zástupci jak žáka, který byl útočníkem, tak žáka, který byl obětí.
 - Škola ohlašuje orgánu sociálně-právní ochrany dětí takové skutečnosti, které nasvědčují tomu, že dítě je v ohrožení buď proto, že ho ohrožuje někdo jiný, nebo proto, že se ohrožuje svým chováním samo.
 - Dojde-li v souvislosti se šikanou k jednání, které by mohlo naplňovat znaky přestupku nebo trestného činu, obrací se škola na Policii ČR. Trestní oznámení je možné podat také na státní zastupitelství. Tuto skutečnost oznámí ředitel školy nebo jiná pověřená osoba jakoukoliv formou (písemně, telefonicky, osobně) na Policii ČR, v ideálním případě přímo specialistovi na problematiku mládeže.

7.2 Zákony

- V zákoně č. 40/2009 Sb., (trestní zákoník) ani v jiném zákoně není šikana sama o sobě definována jako trestný čin nebo přestupek, přesto může svým charakterem naplňovat znaky některého z přestupků či trestných činů.
- Protiprávní jednání s prvky šikany může být kvalifikováno jako přestupek dle zákona číslo 200/1990 Sb., o přestupcích, ve znění pozdějších předpisů. Nejčastěji se bude jednat o přestupky proti občanskému soužití dle ustanovení § 49 odst. 1 zákona o přestupcích (např. ublížení na cti, vyhrožování újmou na zdraví atd.). Za přestupek je odpovědná osoba starší 15 let.
- Závažnější forma šikany může vykazovat znaky skutkové podstaty například těchto trestných činů: proti zdraví: § 145 Těžké ublížení na zdraví; § 146 Ublížení na zdraví; proti svobodě a právům na ochranu osobnosti, soukromí a listovního tajemství: § 171 Omezování osobní svobody; § 173 Loupež; § 175 Vydírání; § 177 Útisk; dále pak trestných činů proti lidské důstojnosti v sexuální oblasti: § 185 Znásilnění; § 186 Sexuální nátlak; § 187 Pohlavní zneužití; § 191 Šíření pornografie; § 192 Výroba a jiné nakládání s dětskou pornografií; Trestných činů proti majetku: § 205 Krádež; § 228 Poškození cizí věci; konečně se může jednat i o trestné činy narušující soužití lidí: § 353 Nebezpečné vyhrožování; § 354 Nebezpečné pronásledování.
- **Kyberšikana** taktéž není sama o sobě trestným činem ani přestupkem, ale její projevy mohou naplňovat skutkovou podstatu např. těchto trestných činů: nebezpečné pronásledování (tzv. Stalking, § 354 trestního zákoníku) – např. dlouhodobě opakované pokusy kontaktovat všemi dostupnými prostředky oběť, která proto pociťuje důvodné obavy o život nebo zdraví své či svých blízkých; účast na sebevraždě (§ 144 trestního zákoníku) – např. zaslání SMS oběti s úmyslem přimět ji k sebevraždě, kterou skutečně spáchá či se o ni pokusí; porušení tajemství dopravovaných zpráv (§ 182 trestního zákoníku) – např. Porušení tajemství listin a jiných dokumentů uchovávaných v soukromí (§ 183 trestního zákoníku), např. Zveřejnění fotografií z telefonu oběti; Pomluva (§ 184 trestního zákoníku) – např. vytvoření webových stránek, které nepravdivě zesměšňují oběť; Šíření pornografie dle § 191 trestního zákoníku (viz sexting); Výroba a jiné nakládání s dětskou pornografií (dítětem se rozumí osoba mladší 18 let) dle § 192 trestního zákoníku (viz sexting).

8. Závěr

Každoročně konáme preventivní aktivity zaměřené na šikanu, utužujeme třídní kolektivy různými výlety a společnými akcemi posilujeme třídy o další asistentky

pedagoga, aby nedocházelo k hrubým slovním či fyzickým útokům. Společně také jako pedagogický sbor řešíme každý případ náznaku šikany. Považujeme za důležité nadále posilovat autoritu pedagogů a dbát na důsledné dodržování školního řádu, např. zákaz používání mobilních telefonů (aby byla ochráněna důstojnost našich žáků a pedagogů).

Věříme, že vytváříme klidné prostředí plné tolerance, ve kterém je odmítána jakákoliv forma násilí a ve kterém se každý žák a zaměstnanec může cítit bezpečně, kde najde pochopení a kde se nemusí bát. Pro všechny případy slouží kabinet školního poradenského pracoviště, kde jej ochotně vyslechne naše speciální pedagožka, A popř. dveře ředitelny jsou pro všechny také otevřené.

Příloha 1: Rozdíly mezi šikanováním a škádlením (Kolář, 2011)

ŠKÁDLENÍ	ŠIKANOVÁNÍ
<p>Definice: Škádlení patří k rovnocenným, kamarádským nebo partnerským vztahům.</p> <p>Chápáno je jako projev přátelství. Za škádlení se považuje žertování (popichování, zlobení) za účelem dobré nálady a není v něm vítěz ani poražený.</p>	<p>Definice: Šikanování patří do násilných a závislostních vztahů. Za šikanování se považuje, když jeden nebo více žáků úmyslně a opakovaně ubližuje druhým. Znamená to, že dítěti někdo, komu se nemůže ubránit, dělá, co je mu nepříjemné, co ho ponižuje nebo to prostě bolí.</p>
<p>1. Záměr: Vzájemná legrace, radost a dobrá nálada.</p>	<p>Záměr: Ublížit, zranit a ponižít.</p>
<p>2. Motiv: Náklonnost, sblížení, seznamování, zájem o druhé. Rozpouštění napětí ve třídě a navozování uvolněné a pohodové atmosféry.</p> <p>Zodolňování, zmužnění.</p>	<p>Motiv: Základní tandem - moc a krutost. Další motivy překonávání samoty, zabíjení nudy, zvědavost ala Mengele, žárlivost, předcházení vlastnímu týrání, vykonání něčeho velkého...</p>
<p>3. Postoj: Respekt k druhému a sebeúcta.</p>	<p>Postoj: Devalvace, znevážení druhého</p>
<p>4. Citlivost: Vcítění se do druhých.</p>	<p>Citlivost: Tvrdost a nelítostnost.</p>
<p>5. Zranitelnost: Dítě není zvýšeně zranitelné a přecitlivělé.</p>	<p>Zranitelnost: Bezbrannost, oběť se neumí, nemůže či nechce bránit.</p>
<p>6. Hranice: Obě strany mají možnost obhájit své osobní teritorium. Vzájemné vnímání a respektování verbálních i neverbálních limitů. Při divočejším škádlení žádný nepoužije své plné síly nebo silnější mírní své akce.</p>	<p>Hranice: Prolamování hranic, „znásilňování“ druhého. Silnější strana nebere ohled na slabšího. Oběť dává najevo, že je jí to nepříjemné, útočníci pokračují dál. Někdy sadomasochistická interakce.</p>
<p>7. Právo a svoboda: Rovnoprávnost účastníků. Dítě se může bránit a škádlení opřevovat, případně ho může zastavit a vystoupit z něho.</p>	<p>Právo a svoboda: Bezpráví. Pokud se dítě brání nebo dokonce „legraci“ oplatí, je tvrdě ztrestáno!</p>
<p>8. Důstojnost: Zachování důstojnosti. Dítě nemá pocit ponížení. Necítí se trapně a uboze.</p>	<p>Důstojnost: Ponížení lidské důstojnosti. Dítě je zesměšňováno a ponižováno.</p>
<p>9. Emoční stav: Radost, vzrušení ze hry, lehké naštvání. I nepříjemné! Ale ne bezmoc.</p>	<p>Emoční stav: Bezmoc! Strach, stud, bolest.</p> <p>Nepříjemné a bolestivé prožívání útoku.</p>
<p>10. Dopad: Podpora sebehodnoty, pozitivní nálada.</p>	<p>Dopad: Pochybnosti o sobě, nedostatek důvěry, úzkost, deprese. Dítě má strach ze školy.</p>

Příloha 2: Postupy pro vyšetření a řešení šikany (MŠMT, 2016)

První pomoc při počáteční šikaně:	Krizový scénář pro výbuch skupinového násilí při pokročilé šikaně:
<ol style="list-style-type: none">1. odhad závažnosti a formy šikany;2. rozhovor s těmi, kteří na šikanování upozornili a s oběťmi;3. nalezení vhodných svědků;4. individuální rozhovory se svědky (nepřípustné je společné vyšetřování agresorů a svědků a konfrontace oběti s agresory);5. ochrana oběti;6. předběžné vyhodnocení a volba ze dvou typů rozhovoru:<ol style="list-style-type: none">a) rozhovor s oběťmi a rozhovor s agresory (směřování k metodě usmíření);b) rozhovor s agresory (směřování k metodě vnějšího nátlaku);7. realizace vhodné metody:<ol style="list-style-type: none">a) metoda usmíření;b) metoda vnějšího nátlaku (výchovní pohovor nebo výchovní komise s agresorem a jeho rodiči);8. třídní hodina:<ol style="list-style-type: none">a) efekt metody usmíření;b) oznámení potrestání agresorů;9. rozhovor s rodiči oběti;10. třídní schůzka;11. práce s celou třídou.	<ol style="list-style-type: none">A. První (alarmující) kroky pomoci<ol style="list-style-type: none">1. zvládnutí vlastního šoku – bleskový odhad závažnosti a formy šikany;2. bezprostřední záchrana oběti, zastavení skupinového násilíB. Příprava podmínek pro vyšetřování<ol style="list-style-type: none">3. zalarmování pedagogů na poschodí a informování vedení školy;4. zabránění domluvě na křivé skupinové výpovědi;5. pokračující pomoc oběti (přivolání lékaře);6. oznámení na policii, paralelně – navázání kontaktu se specialistou na šikanování, informace rodičůmC. Vyšetřování<ol style="list-style-type: none">7. rozhovor s obětí a informátory;8. nalezení nejslabších článků, nespolupracujících svědků;9. individuální, případně konfrontační rozhovory se svědky;10. rozhovor s agresory, případně konfrontace mezi agresory, není vhodné konfrontovat agresora (agresory) s obětí (oběťmi)D. Náprava<ol style="list-style-type: none">11. metoda vnějšího nátlaku a změna konstelace skupiny.

Projednáno pedagogickou radou dne 6. listopadu 2025.